

مظلومیت زبان فارسی از نگاه رهبر معظم انقلاب

Photo : khamenei.ir

شناسه خبر : ۱۴۰۰۶۱ چهارشنبه ۸ فروردین ۱۴۰۳ - ۱۷:۴۱

رهبر ادیب و شعر شناس انقلاب اسلامی در دیدار رمضانیه با شاعران، با تأکید بر مظلومیت زبان فارسی، بر افزایش توش و توان زبان فارسی به ویژه در ساحت توانمندسازی گنجینه واژگانی و ساخت ترکیب‌های خوش‌نواخت تأکید کردند.

به گزارش خبرنگار فرهنگی موج خبر؛ محمد حسن مقیسه، استاد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه گفت: سال‌ها پیش در پیش‌درآمد یکی از کتاب‌هایم با اشاره به کارکرد وحدت‌افزایی زبان فارسی، نوشتم "این نجیب مظلوم، در میان بوران و کورانی از تگرگ‌های ریز و درشتی که واژه‌های انگلیسی و فرانسوی و روسی و آلمانی و ... بر سرش می‌ریزند، ... دست از پایداری و رسالت خویش بر نداشته و به نقش و کارکرد وحدت بخش خود ادامه می‌دهد."

و در همان جا تأکید کرده بودم "اگر کوتاهی هست و غفلتی، از ماست، از ماست که امروز زبان فارسی در کانون خویش که زادگاه و خاستگاه کهن اوست، این قدر غریب مانده که حتی بر زبان کودکانش نیز شاهد واژه‌های دیگران است!"

و فریاد برآوردم و هشدار، که "اگر دستی نجانبانیم و به ریزبینی و از سرِ حکمت و به کارگیری تجربه و دانشِ مردان کارآزموده چاره‌ای سزاوار و گیرا، و البته بنیانی، فراگیر و ادامه‌دار، برای این بُن‌مایه جان و روان فارسی‌زبانان صورت نبدیم، دیری فرا نخواهد رسید که دیگر پوستی نیز از سیمای خوش قد و بالای او (که روزگارانی چه بسا بیش از یک دهم کره زمین را در زیر سایه‌سار دانایی و مهربانی خویش گرفته بود) برای امروز و فردای ایرانیان و همه پارسی‌گویان باقی نخواهد ماند."

در ادامه متن یادداشت محمد حسن مقیسه را می‌خوانید:

رهبر ادیب و شعرشناس انقلاب اسلامی در دیدار رمضانیه با شاعران، با تأکید بر مظلومیت زبان فارسی، بر افزایش توش و توان زبان فارسی به ویژه در ساحت توانمند سازی گنجینه واژگانی و ساخت ترکیب‌های خوش‌نواخت تأکید کردند.

این نقص آشکار و پیش چشم زبان فارسی که از طبیعت و رهاوردهای دنیای پیشرفته است، سال‌هاست که عرصه را بر میدان عمل زبان فارسی تنگ ساخته و چنین بر می‌آید که چاره‌ای برای درمانش یافته نشده است.

با شناختی که از بایستگی‌های زبان فارسی داریم و این زبان را از نوع زبان‌های ترکیبی می‌شناسیم، به نیکی می‌دانیم که سازه زبان فارسی توانایی ساخت هزاران واژه را داراست، اما روند ساخت واژه، در افکندن آن در بستر جامعه و دریافت بازخورد مناسب از اجتماع و نشست آن بر زبان مردم، در بازه زمانی کوتاه مدت، امکان پذیر نیست.

موضوع دیگر، هم‌افزایی است. اکنون فرهنگستان سال‌هاست که در کار ساخت و سازِ واژگان معادل است، که اگر فرهنگستان که متولی این کار مهم است، از توان علمی استادان دانشگاه، اهالی ذوق و ادب، نویسندگان، شاعران و ... نیز بهره‌برد و از سوی دیگر نیز با رسانه‌های تأثیرگذار همچون صدا و سیما، روزنامه‌ها، فرهنگسراها، انجمن‌های علمی و ادبی، فضا و شبکه‌های مجازی، آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها (به ویژه با درج کلمه‌های معادل در کتاب‌های درسی) در

پیوند و هماهنگ باشد، به خوبی می‌توان انتظار داشت که واژه‌های معادل، پس از تکرار و تأکید و چرخش‌های زبانی، در گفتار و نوشتار نیز جاگیر شده و جزئی از خانواده زبان فارسی شوند (به روشنی آشکار است که در این خصوص از زوایای گوناگون می‌توان گفت و نوشت که باز شرح آن را به زمانه دیگری وا می‌نهم).

سرفصل مهم بعدی، گسترش زبان فارسی در دنیاست که در بخش دیگری از سخنان رهبر معظم انقلاب اسلامی آشکار است، آنجا که از تأثیر شعر حافظ بر گوته و اقبال لاهوری سخن رانند.

در این باره می‌توان نوشت که کشورهای بزرگ صنعتی، امروزه دریافته‌اند که در کنار افزودن بر قدرت تولید در زمینه‌های فنی، مهندسی، و ابزارهای تکنولوژی، نمی‌توانند از افزودن بر توان زبان ملی خود و گستراندن آن در جهان، غفلت ورزند، چرا که زبان، قدرت نرم است و به موازات همان قدرت سخت، و ای بسا افزون‌تر از آن، کارایی و بُرش دارد. از بین ایشان کشور چین را می‌توان مثال زد و از بنیاد کنفوسیوس گفت که با پشتیبانی و توان مالی فراوان، در هر نقطه از کره زمین که تشخیص داده حضورش ضروری است، بساط آموزش و گسترش زبان چینی را پهن کرده، به گونه‌ای که در برخی از کشورها، همچون آمریکا، داد نخبگان‌شان را در آورده و برخی دیگر از کشورها هم که خطر فعالیتش را درک کرده‌اند، از جمله استرالیا، اصلاً اجازه کار به آن بنیاد در کشورشان نداده‌اند.

بدون شک زبان فارسی در زمانه‌ای نه چندان دور، زبان رایج در نیم کره شرقی جهان و حتی آشنا برای تعدادی از ادبا و دانشمندان کشورهای نیم کره غربی بوده است. اینکه از کلکته تا قسطنطنیه و از آنجا تا ماوراءالنهر، و تا تبت و استان سین کیانگ چین، و ... و حتی تا اروپا (یوگسلاوی سابق) گسترش داشته و گویشور و اهل خوانش، بر اهل مطالعه پوشیده نیست، اما امروزه روز چه؟ آیا در عصر حاضر نیز آن قدرت‌ش را حفظ کرده؟ اگر بخواهیم از بنیاد سعدی بگوییم و آموزش و گسترش زبان فارسی در خارج از کشور، و آن را با بنیاد کنفوسیوس بسنجیم، باید بگوییم که حکایتِ دوچرخه است و خودروهای پیشرفته امروزی!

امروز زبان فارسی نیازمند حمایت و هدایت است. حمایت از سوی دولتمردان، با اعتباردهی بسنده و برنامه‌ریزی، و نیز هدایت از جانب اهل ذوق و دانش، برای آموزش و گسترش زبان فارسی در داخل و خارج از کشور.

انتهای پیام/

انتهای پیام/

